

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ДИСКУРС У ЖУРНАЛІ «ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ»

У статті запропоновано ретроспективний огляд літературного процесу 20–30-х рр. ХХ ст., досліджується рецепція творчості Т. Шевченка на сторінках українського часопису «Червоний шлях», у якому зосереджені матеріали, що становлять джерельну базу для вивчення розвитку літератури й культури цього періоду. Аналізуються теоретичні аспекти та форми переосмислення традицій Т. Шевченка в цьому часописі. Комплексно досліджено шевченкознавчі публікації в журналі «Червоний шлях» на різних етапах його співжиття та в контексті історичних процесів ХХ ст. Духовного потенціалу Т. Шевченка завжди вистачало, для аргументації його у пресі, тому шевченкіана, як жодне інше духовне явище, так широко репрезентована в періодичних виданнях часописів 20-х рр. ХХ ст., зокрема в журналі «Червоний шлях». «Червоний шлях» належить до тих періодичних видань, які сприяли розвиткові національної культури і зробили гідний внесок у літературний процес епохи, якою стали 20-ті роки українського ренесансу.

Ключові слова: літературні часописи, культурний розвиток, рецепція.

Постановка наукової проблеми та аналіз досліджень цієї проблеми. На кожному з етапів історико-літературного процесу ХІХ–ХХ ст. літературно-мистецька преса не лише пропагувала, а й виконувала функцію популяризатора громадсько-політичної думки, нових філософських ідей, мистецьких рухів. 20-ті рр. ХХ ст. – час небаченого розквіту української літератури, і в цьому сенсі періодичні видання набувають значення важливих історичних джерел у духовному самоутвердженні народу.

Одним із найпопулярніших видань того часу був часопис «Червоний шлях». Єдина сучасна дослідниця цього видання Н. Лоцинська характеризує його як «не лише рупор більшовицького мажору, а й своєрідний мартиролог письменників українського відродження 20-х років ХХ століття» [11, с. 137].

У журналі представлена вагома частина літературного процесу 20–30-ті рр. Але значення часопису не обмежується механічним накопиченням зразків художніх творів: з одного боку, «Червоний шлях» об'єктивно відбивав характерні ідейно-мистецькі особливості української літератури, а з іншого – сам активно впливав на літера-

турний процес. Не всі книги часопису мають однакову літературно-художню вартість. «Червоний шлях» поєднав у собі сміливе експериментаторство і консерватизм, прогресивні і реакційні літературні явища. Але це не суперечить загальному висновку щодо його ролі і значення в контексті таких неоднозначних 20–30-х рр., породженням яких він був. Аналіз тернистого шляху часопису ще раз підтверджує наявність ряду закономірностей літературного руху того часу.

Мета і завдання статті – здійснити на основі ґрунтовного аналізу архівних матеріалів, опублікованих джерел, наукової літератури дослідження процесу життя і творчості Т. Шевченка та його впливу на становлення і роботу журналу «Червоний шлях». Проаналізувати джерела й стан наукової розробки досліджуваної проблематики.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Повнокровне літературно-мистецьке життя 20-х рр. стимулювало появу багатьох журналів та альманахів – «Гроно», «Мистецтво», «Шляхи мистецтва», «Музагет», «Книгар», «Глобус», «Життя й революція». Вони старанно виявляли молоді талановиті сили, підтримували їх, виводили у велику літературу. Це був той період в історії літератури, коли періодика була майже єдиним джерелом її зростання. Завдяки своїй мобільності вона здатна найвиразніше виявити сучасний стан літератури. У 20-ті рр. не було майже жодного письменника, який би не розпочинав свій шлях із газети чи журналу. Журнальна література на деякий час стала основною формою оприлюднення зразків прози, поезії, критики в літературному процесі першої половини 20-х рр. Значна робота в цьому напрямі здійснена й журналом «Червоний шлях» (1923–1936), який без перебільшення став визначним явищем в історії української культури.

Однією із закономірностей у розвитку української періодики початку 20-х рр. ХХ ст. літературно-художнього спрямування була поява журналів, які заведено називати позагруповими. На їхніх сторінках мирно співіснували «неокласики» з футуристами, ортодоксальні вуспівці з плужанами, конструктивісти з представниками народницько-реалістичного напрямку. Саме до категорії позагрупових і належав «Червоний шлях». Цей факт безпосередньо сприяв тому, що журналу досить швидко вдалося стати центром формування літературних смаків: згуртувати навколо себе письменників досвідчених і початківців, представників еміграції та західноукраїнських земель. Всього за 2 роки свого існування «Червоний шлях» не тільки зміг

концентрувати на своїх сторінках творчість видатних українських літераторів, але й стимулював цю творчість, у значній мірі викликав її до життя.

На сторінках «Червоного шляху» знайшли своє відображення численні публікації малої прози лірико-імпресіоністичного характеру таких авторів, як М. Хвильовий, М. Івченко, Г. Косинка, О. Копиленко, П. Панч, А. Любченко.

Редакційний відділ «Червоного шляху» було закидано поетичними пробами початківців. Будучи відповідальним за поетичну сторінку журналу, П. Тичина виявив багато молодих талантів. Творчість поетів В. Сосюри, М. Рильського, П. Тичини була еталоном для молодих.

У галузі драматичного письменства «Червоний шлях» накопичив надто малу кількість матеріалу для вагомих висновків і паралелей із літературним процесом. Кращі з тогочасних драматургів – М. Куліш, І. Кочерга, В. Винниченко – тут не представлені. Тому можна говорити про відображення загальнонаціональних тенденцій драматургії на сторінках журналу лише частково.

Серед розмаїття статей і розвідок про письменників великою популярністю користувалися дослідження про Т. Шевченка. Майже в кожному номері журналу «Червоний шлях» у розділі про критичні матеріали писалось про Т. Шевченка. Дослідниками життєвого і творчого шляху Т. Шевченка були: І. Айзеншток, А. Багрій, М. Криворучко, М. Плевако, В. Гнатюк, Ланевський, Я. Літник, М. Сулима. Одним із головних дослідників творчості Т. Шевченка був І. Айзеншток.

Головним, магістральним напрямом творчих пошуків І. Айзенштока з перших же кроків у літературознавстві стало вивчення життя і творчості Т. Шевченка. Ще в 1922 р. він виступає із статтями, в яких піднімає питання про необхідність нового глибшого і підходу до вивчення його ролі і значення для української і світової культури. Ці статті незабаром видані у вигляді окремої брошури під назвою «Шевченкознавство – сучасна проблема». У 1928 р. виходить у світ його робота «Організація шевченкознавства», в якій молодий учений відзначав, що вона створює враження масштабності, насправді ж страждає одноманітністю, декларативністю і відсутністю глибини. У зв'язку з цим він писав: «Література про Шевченка величезна, оскільки можна судити тому, що дають бібліографічні показники М. Комарова і М. Яшека. Вона складається з понад 4000 книжок, брошур, журнальних та газетних статей. Але вдивившись в цю масу друко-

ваного матеріалу, легко побачити дивну його одноманітність. «Великий Кобзар», «Великий поет людскості», «Геній України», «Апостол правди» – навіть у заголовках статей спостерігається користування старими, заяженими, полинялими думками та образами. І виявилось, що Шевченка не тільки не вивчено вздовж і поперек, як здавалось з початку, але, що робота над ним велась кустарно, несистематично, що для нового дослідника відкриється простір, майже зовсім недосліджене дике поле. Організація шевченкознавства стала на порядку денному – не тільки як противага минулій несистемності, але як важлива науково-організаційна проблема» [1, с. 139]. Услід за цим з'являються одна за одною його статті, що позначили генеральний напрям в розвитку шевченкознавства. І. Айзенштоку належить і перша публікація «Щоденника» Т. Шевченка в 1925 р. Фундаментальну роботу здійснює він у ті роки по укладанню коментарів до дванадцятитомного зібрання творів Т. Шевченка (1925–1931). Переїхавши до Ленінграда, І. Айзеншток продовжує своє дослідження. І незабаром з'являються його публікації: «Невидані листи Т. Шевченка» «Доля літературного спадку Шевченка» і ряд інших. Все більш і більш заглиблюючись у творчу лабораторію великого поета, І. Айзеншток простежує історію створення його творів, використання фольклорного й історичного матеріалу, особливості побудови сюжету, роль автобіографічного елемента в його творчості, характер і обсяг читацьких інтересів Т. Шевченка. Результатом такого аналізу постала монографія «Як працював Шевченко», яка вийшла в Києві в 1940 р. У сферу творчих інтересів І. Айзенштока входить також дослідження зв'язків Т. Шевченка з російськими письменниками й іншими діячами російської культури. Це знаходить віддзеркалення в його статтях «Тургенєв і Шевченко» в журналі «Червоний шлях» за 1926 № 2. У ній йдеться про зустріч І. Тургенева з Т. Шевченком і відстань, яка відділяла їх обох: «цим пояснюється різниця в соціальному становищі цих обох натур. Тургенєву – панові-лібералові, представникові передової групи молодого російського дворянства – мусив здаватися чужим, диким і незрозумілим поет-селянин, який щойно повернувся з далекого і тяжкого заслання, а проте не втратив свого «я», зберіг повною мірою своє класове чуття і свідомість» [1, с. 143–144]. Ця різниця, з одного боку, приваблювала І. Тургенева, а з іншого – не давала йому близько зійтись із Т. Шевченком, який ще тоді «являв облік козака з слідами солдатської виправки» [1, с. 144]. Поява цих

статей в українських журналах свідчить про безперервну співпрацю І. Айзенштока з українськими виданнями. Живучи і працюючи в Ленінграді, він постійно бере участь у наукових конференціях із шевченкознавства і заходах, пов'язаних із шевченківськими датами. В останні роки життя І. Айзеншток знову звертається до шевченкіани. Він готує до видання російською мовою чотиритомне зібрання творів Т. Шевченка, забезпечуючи його ґрунтовними коментарями, є ініціатором і співавтором першого у світі персонального енциклопедичного видання «Шевченківський словник». І. Айзеншток, який був одним із фундаторів тогочасного шевченкознавства, зробив дуже багато для його розвитку.

Концептуальні засади шевченкознавства як наукової галузі були означені дослідниками, діяльність яких припадає на 20–30-ті рр. ХХ ст. Саме цей період сучасні науковці оцінюють як найцікавіший і найпродуктивніший у шевченкознавстві. Зауважмо, що термін шевченкознавство стає загальноживаним із 1922 р. Потреба сформуванню нову методологію всебічного вивчення феномену Т. Шевченка значною мірою була зумовлена усвідомленням небезпеки спрощеного, однобічного й прямолінійного потрактування поезії Кобзаря та його культурно-історичної особистості. На цьому, зокрема, наголошував М. Зеров у рецензії на II том Шевченківського збірника, виданого за редакцією П. Филиповича в Києві 1924 р. П. Филипович сформулював базову для академічного шевченкознавства настанову: «На порядку дня стоїть тепер детальне і пильне вивчення всього, що стосується Шевченка – біографічних фактів, текстів, громадських поглядів, оточення і впливів, мистецької техніки, – і при тому вивчення, що озброєне методом і здібне при потребі порвати з сталими поглядами і готовими схемами» [5, с. 366]. На противагу перспективам справді наукового вивчення поета у цей час окреслюється інший, зовсім відмінний напрям дослідження Шевченкової творчості, в якому сам термін об'єктивний у парадигмах заідеологізованої науки піддавався нищівній критиці й висувалася вимога створити класове шевченкознавство.

Тогочасний шевченкознавчий дискурс репрезентують багато в чому відмінні загальнонауковим підходом та ідеологічним підґрунтям такі вчені, як М. Сумцов, Д. Багалій, І. Айзеншток, В. Коряк, А. Машкін, М. Плевако, М. Сулима, О. Синявський, О. Білецький, І. Пільгук, І. Балака, С. Крижанівський, С. Шаховський та ін. Усві-

домлення необхідності науково-теоретичного окреслення шевченкознавства як окремого дослідницького напрямку стимулювало природний інтерес фахівців, до питань, пов'язаних із визначенням об'єкту, предмета та завдань вивчення Шевченкової художньої спадщини, обґрунтування методологічних засад та визначення пошукової спрямованості конкретних досліджень.

Важливим чинником нового етапу шевченкознавства 20-х рр. стає визначення особливостей розвитку поглядів на Т. Шевченка, чому була присвячена, зокрема, багата на фактичний матеріал стаття М. Плевака «Шевченко і критика. Еволюція поглядів на Шевченка» [15]. Пильний інтерес дослідника до студіювання художньої творчості Т. Шевченка, особлива увага до біографії поета, питань текстології, зосередженість на всебічному вивченні зв'язку Шевченкових ідей із суспільно-політичними рухами середини ХІХ ст., розуміння ролі Кобзаря у процесах ідеологічного впливу на суспільство в умовах акцентованої владою класової боротьби – все це було досліджено в статтях М. Плевака. Але, як стверджує автор, «погляди на Шевченка лишилися ті самі, не з'явилося майже ні єдиної статті, що установила б, що пробувала б установити нове якесь розуміння поета, його світогляду, його творчості» [15, с. 108]. М. Плевако у статті «Шевченко і критика» стверджує: «Шевченко, як поет, це був сам народ, що йшов далі в своїй поетичній творчості. Шевченко був вибранцем народним у прямому значенні цього слова; народ наче обрав його співати замість себе» [16, с. 106]. У цій статті дослідник одним із перших поставив питання про створення повноцінної Шевченківської бібліографії, яка на той час була неповною, зробив огляд літературно-критичної шевченкіани за весь період її існування – від 40-х рр. ХІХ ст. до 20-х рр. ХХ ст., не обминувши жодної публікації. М. Плевако розглядав бібліографічні посилання в огляді «Шевченко і критика» як засіб документальності, достовірності. Посилання на конкретні публікації були для нього захистом від спроб упередженої критики звинуватити його у спотворенні фактів. Вся бібліографічна діяльність дослідника пов'язана також із редагуванням та виданням творів українських письменників. Її започаткувала праця над «Щоденником» Т. Шевченка, що виданий окремою книжкою у 1924 р. Не порушуючи змісту окремих щоденникових записів, він об'єднав їх в окремі тематичні розділи, до деяких написав пояснення, зробив огляд літератури про «Щоденник».

А. Багрій у статті «Нова шевченківська збірка» [2] зазначає, що наукове вивчення Т. Шевченка і його доби починає давати вже цінні наслідки. «Крім великого числа присвячених добі поетовій та його творчості статтів, розкиданих по спеціальних та загальних журналах, з'являються спеціальні збірки статей, що ніби підкреслюють певні етапи на шляху шевченкознавства» [2, с. 133]. А. Багрій аналізує статті багатьох дослідників і дає свої твердження того чи іншого матеріалу. Наприклад, стаття А. Багрія «Т. Шевченко і селяни в переказах і історичній дійсності» цікава тим, що в ній всі відомі усні оповідання та легенди про Т. Шевченка, зв'язані головним чином із смертю поета, розподіляються відповідно оточенню, в якому вони виникли, причому впадає у вічі ненависне ставлення до Шевченка [2, с. 133]. Стаття О. Дорошкевича «До питання про вплив Герцена на Шевченка», зазначає А. Багрій, «не в доводах впливу Герцена на Шевченка, а в з'ясуванні розходжень Герцена і Шевченка, що залежить в приналежності їх до різних ворожих класів, в з'ясуванні, що Шевченко переміг вплив Герцена» [2, с. 134]. На всі ці розвідки А. Багрій дає свою однозначну думку, що ці роботи є безперечна наукова цінність, і її з задоволенням приймуть не тільки історики українського письменства, а й широкі кола українських читачів.

Питання творчості Т. Шевченка розглядалося у статті «В нетопленій хаті» (автор М. Криворучко). Переходячи до аналізу творчості поета, дослідникам доводиться звертатись до того ідейного оточення, що могло вплинути на Шевченкову творчість. Тут детально аналізуються вірші, які були присвячені поміщицтву: «Круг Шевченка були люди, які не розуміли його соціальних замірів, не бажали зрозуміти та й не намагалися. Тільки на папері думки Шевченка знаходили собі місце

*а щоб збудить
Химерну волю, треба миром,
Громадою обух спалить,
Та добре вигострить сокиру
Та й заходиться будить...»* [7, с. 146].

Майбутній революційний рух Т. Шевченко розумів як рух масовий. Ці слова справді були пророчими, коли пригадати, що вони були сказані в час масових революційних рухів. Домінуючим чинником таких віршів ставала самотність. Поет тягнувся до свого закріпаче-

ного селянства і втікав від дворян, які не розуміли і не могли поділяти його бажань і сподівань.

У статтях «Проблеми Шевченкової поетики» [13] та «Найяскравіші особливості фрази Шевченкового «Кобзаря» [17] звертається увага на мову та поетику Шевченкових поезій. «Шевченкова поетика перебувала в такому стані, коли багато було зроблено, але органічного аналізу Шевченкового віршу ми ще не бачили за увесь розвиток шевченкознавства» [13, с. 161]. Автор полемізує з А. Багрієм, який стверджує, що Шевченко уживав більше народних розмірів на зразок ямбу і хорею. «А. Багрій не стверджує, що в творчості Шевченка займає почесне місце так званий ямбічний диметр, який трапляється все частіше до кінця його діяльності» [13, с. 150]. Якщо б не заслання, Т. Шевченко пішов би далі шляхом цього художнього розвитку.

В. Гнатюк у статті «Попередник Шевченкових гайдамаків» [3, с. 62] аналізує жахливу трагедію Коліївщини в поемі «Гайдамаки». Автор звертає увагу, що поемі «Гайдамаки» суголосний твір польського письменника С. Гоцинського «Zamek Kaniowski». В обох чується стогін народу, драматизм дії, близькість деяких композиційних моментів і трактовка любовного сюжету. В. Гнатюк висловлює думку, що «поступова частина польської інтелігенції України усвідомлює соціальні кривди українського селянства» [3, с. 71]. Ще одна стаття В. Гнатюка – «Шевченко в стосунках з поляками» – розкриває взаємовідносини Кобзаря і польської літератури. На сторінках цієї розвідки, автор звертає увагу, що стосунки «Шевченка з поляками цікаві будуть, як одна із культурних проблем у Шевченкознавстві. Шевченко був другом польського народу і польської культури і ненавидів панство, шляхту, гнобителів народних, незалежно від того, до якої нації вони належать» [4, с. 161]. Центральною точкою передоренбурзького періоду зв'язків із поляками, без сумніву, є так званий «Ілюстрований Кобзар» Т. Шевченка, підготовлений до друку 1844 р. Цей рукопис чітко переписаний польською абеткою, «очевидно поляки-друзі поета, не так бажали того, щоб за допомогою польської графіки зробити його популярним серед польського суспільства, а робили так з певною політичною тенденцією. Представники польської думки з бігом історії усвідомлювали сенс Шевченкової музи й реабілітували його в своїх очах» [4, с. 162].

Отже, журнал «Червоний шлях» був на той час одним із головних «рупорів» [11, с. 137] у періодиці 20–30 рр. ХХ ст., який розкривав

все нові і нові перспективи осмислення творчості письменників класичної літератури, а зокрема Т. Шевченка.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Українська література 20–30 рр. ХХ ст. у своїй основній масі пройшла через літературно-художні журнали. В контексті свого часу й літературного процесу «Червоний шлях» був одним з найдемократичніших видань і найвпливовішим організатором літературного руху. Цей часопис відіграв консолідуючу роль, зібравши представників старої і нової української інтелігенції, мистецьку та політичну еліту. Завдяки поміркованій національній позиції із тенденцією до діалогу він став трибуною до захисту української культури й національної інтелігенції. Він став органічним явищем українського громадсько-політичного і культурного життя тієї доби. Він був тим журналом, який стояв на рівні головних питань українського та міжнародного життя у сфері політики та літератури; став трибуною для кращих творів мистецтва, публіцистики і популяризації науки українською мовою. «Червоний шлях» став трибуною для захисту української культури й національної інтелігенції. Він зорієнтував українського читача в сучасному літературно-науковому і громадсько-політичному житті.

Т. Шевченко як виразник світогляду українського народу не міг не опинитися в центрі уваги журналу «Червоний шлях». По-перше, авторитет Т. Шевченка пояснюється відомими обставинами його життя, обставинами, які завжди звертали увагу людства. Це авторитет людини, яка багато страждала в житті. По-друге, деякі дослідники не збагнули пророчої сутності творчості Кобзаря, відстоювання в ній позицій українського народу.

Матеріали дискусії про Т. Шевченка в журналі «Червоний шлях» є унікальними своєрідними документами, які надають читачам можливість усвідомити всю гостроту суспільно-політичної й літературної боротьби за Кобзаря.

Здобутком роботи «Червоного шляху» слід вважати не лише окремі талановиті твори, що засвідчили поєднання новаторства й традицій у пошуках нових шляхів літератури, а й активну участь у створенні окремого типу творчої людини.

Головна історична заслуга часопису в тому, що він зміг стати організатором передової української інтелігенції: письменників, істориків, громадсько-культурних діячів; відстоював права народу на рідну мову, літературу. «Червоний шлях» належить до тих періодич-

них видань, які сприяли розвиткові національної культури і зробили гідний внесок у літературний процес епохи, якою стали 20-ті роки українського ренесансу.

Джерела та література

1. Айзеншток І. Тургенев і Шевченко / І. Айзеншток // Червоний шлях. – 1926. – № 2. – С. 139–148.
2. Багрій А. Нова шевченківська збірка / А. Багрій // Червоний шлях. – 1928. – № 9–10. – С. 133–140.
3. Гнатюк В. Попередник Шевченкових гайдамаків / В. Гнатюк // Червоний шлях. – 1928. – № 3. – С. 62–71.
4. Гнатюк В. Шевченко в стосунках з поляками / В. Гнатюк // Червоний шлях. – 1930. – № 3. – С. 148–161.
5. Зеров М. Українське письменство / М. Зеров ; [упоряд. М. Сулима ; післямова. М. Москаленка]. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002.
6. Коряк В. Боротьба за Шевченка / В. Коряк. – Х. : Вид-во ДВУ, 1925.
7. Криворучко М. В нетопленій хаті / М. Криворучко // Червоний шлях. – 1930. – № 3. – С. 137–147.
8. Ланевський. Знаходка нового листа Т. Шевченка / Ланевський // Червоний шлях. – 1926. – № 2. – С. 162–165.
9. Лебідь Ан. Шевченко і жандармське управління / Ан. Лебідь // Червоний шлях. – 1924. – № 4–5. – С. 108–143.
10. Літник Я. Шевченко в образотворчому мистецтві / Я. Літник // Червоний шлях. – 1929. – № 3. – С. 136–144.
11. Лощинська Н. «Червоний шлях» і літературний процес 20–30 рр. / Н. Лощинська // Всесвіт. – 1998. – № 11. – С. 137–140.
12. Лощинська Н. Червоний шлях української літератури / Н. Лощинська // Українська мова та література. – 1997. – № 33. – С. 1–2.
13. Навроцький Б. Проблеми Шевченкової поезики / Б. Навроцький // Червоний шлях. – 1926. – № 2. – С. 149–161.
14. Павличко С. Моделі шевченкознавства в радянській і нерадянській науці / С. Павличко // Світи Тараса Шевченка : зб. ст. до 175-річчя з дня народж. поета. – Нью-Йорк ; Париж ; Сідней ; Торонто ; Львів : [б. в.], 1991. – С. 335–342.
15. Плевако М. Шевченко й критика (еволюція поглядів на Шевченка) / М. Плевако // Червоний шлях. – 1924. – № 4–5. – С. 108–143.
16. Плевако М. Шевченко й критика / М. Плевако // Червоний шлях. – 1924. – № 3. – С. 97–121.
17. Сулима М. Найяскравіші особливості фрази Шевченкового «Кобзаря» / М. Сулима // Червоний шлях. – 1924. – № 10. – С. 216–221.
18. Хоткевич Г. Федькович і Шевченко / Г. Хоткевич // Червоний шлях. – 1924. – № 10. – С. 174–215.

Роспопа Татьяна. Шевченковский дискурс в журнале «Красный путь». В статье предложен ретроспективный обзор литературного процесса 20–30-х гг.

XX в. Исследуется рецепция творчества Т. Шевченко на страницах украинского журнала «Красный путь», в котором сосредоточены материалы, составляющие бесценную источниковую базу для изучения развития литературы и культуры этого периода. Анализируются теоретические аспекты и формы переосмысления традиций Т. Шевченко в данном журнале. Комплексно исследованы шевченковедческие публикации в журнале «Красный путь» на разных этапах его жизни и в контексте исторических процессов XX в. Духовного потенциала Т. Шевченко всегда было достаточно, для аргументации его в прессе, поэтому шевченкиана, как ни одно другое духовное явление, так широко представлена в периодических изданиях журналов 20-х гг. XX в., в частности в журнале «Красный путь». «Красный путь» относится к тем периодическим изданиям, которые способствовали развитию национальной культуры и сделали достойный вклад в литературный процесс эпохи, которой стали 20-е годы украинской ренессанса.

Ключевые слова: литературные журналы, культурное развитие, рецепция.

Rospopa Tatiana. Shevchenko's discourse in the magazine «Chervonyj shljah». This article presents a retrospective review of the literary process of the 20–30's of the twentieth century. Examines the reception of works of Taras Shevchenko to the Ukrainian magazine «Chervonyj shljah» that focuses on materials that constitute an invaluable source base for the study of literature and culture this period. The theoretical aspects and forms of rethinking of traditions of Taras Shevchenko are analysed in this magazine. Shevchenkoznavchi publications in the magazine «Chervonyi shliakh» are fully studied at different stages of living and in the context of historical processes of the 20th century. Spiritual potential of Taras Shevchenko was always enough to argue it in press, that is why shevchenkiana like no other spiritual phenomenon is so widely represented in periodicals of magazines in twenties of the 20th century, particularly in the magazine «Chervonyi shliakh». «Chervonyi shliakh» is one of those magazine that have contributed to the development of national culture and made a substantial contribution to the literary process of era, which were twenties of Ukrainian renaissance.

Key words: literary magazines, cultural development, reception.